

tilstaaede Fordeel, uden at komme til det, som jeg har sagt, at jeg ikke kan gaae ind paa, nemlig den Dvotadeel, som Staten ifølge § 21 vil trænge sig ind og tage til sig? Alt Staten igjen vil lægge denne Dvotadeel fra sig ved at bestemme den til et vist almindeligt Formaal, kan jeg ikke ansee for tilstrækkeligt; thi at tage fra den Enkelte for et almindeligt Formaaals Skyld gaaer ikke an. Jeg troer dog, at man ved at beholde § 21 — og i saa Henseende slutter jeg mig igjen til Justitsministeren. — maa, selv om man endog, som jeg, ikke kan gaae ind paa den omtalte Bestemmelse i Paragraphen om en Dvotadeel til Statskassen, kunne komme til et bedre Resultat, end man kan naae ved at bortkaste Paragraphen. Lad mig her fremhæve Følgende: Loven af 1854 fastsætter, at der eventuelt skal træffes en Bestemmelse om Salgsværdien for Fæstegods fra Majorater, og at der navnlig skal fastsættes et Minimum, under hvilket det ikke maa sælges. Det er altsaa givet, at dette Minimum ubetinget tilkommer Lehniet eller Lehnbesidderen, og at tillægge Fæsteren eller Fæsternes Familier nogen Dvotadeel af det, som det saaledes er bestemt af Justitsministeren skal fastsættes som det Mindste, hvilket Majoratet skal have for sin Eiendom, gaaer ikke an. Det at give Nogen en Dvotadeel af det Minimum, som Lehniet saaledes skal have, gaaer, som sagt, ikke an; Minimum maa ubestaaet tilfalde Lehniet med Undtagelse af de Procenter, som Lehnbesidderen skal have for sin Møie og for at fremme Salget. Men saa er der det Beløb, der udsommer mere end Minimum, naar Andre træde til og byde, og Fæsteren eller hans Efterladte saaledes ikke er den Eneste, der ønsker at købe. Jeg troer, at det fortjener at komme i Betragtning og tages under Overvejelse, om man ikke igjennem dette sidste Beløb kan naae en ønskelig Ordning og Udvei. Jeg troer, at det bør overveies, om man ikke bør give Fæsteren eller, naar Fæsteledighed er tilstede, hans Efterkommere en bestemt Forjæbret, saaledes at han eller de faae Gaarden, saasnart de ville give, hvad nogen Anden vil

give, og at de derhos, da man kan tænke sig Gaarden opdreven ubillig udover det af Justitsministeren fastsatte Minimum, som er det Allermindste, der bør gives, faae en bestemt Andeel af det Beløb, hvormed Gaarden saaledes kommer til at overstige det fastsatte Minimum. Derved lader man just den, hvem man ved Loven af 1854 har betinget en vis Fordeel, og som man der har villet sørge for, opnaae en saadan Fordeel. Naar man engang har erkjendt — og det have vi, som sagt, i 1854 —, at Fæsterne og deres Efterladte skulle behandles med særligt Hensyn og skulle begunstiges, da troer jeg, at man ad den nu af mig antydede Vej, vil kunne komme til en billig Begunstigelse af dem. Derved vil Alt, hvad der er af Værdi, under de enkelte Tilfældes Behandling, blive, hvor det var, enten hos Majoratet eller Majoratsbesidderen eller hos Bonden, og der kommer da ikke En imellem, som siger: „Saalænge I komme overeens, saa tager jeg Intet, men, naar I ikke kunne blive enige, saa melder jeg mig som Tredie eller Fjerdemand og tager ogsaa min Deel.“ Det er dette Sidste, som jeg troer, at man bør undgaae, og som jeg troer, at man kan undgaae. Jeg anbefaler saaledes at behandle § 21 fra ny af, men jeg kan derimod ikke gaae ind paa at bortkaste den enten ligefrem eller igjennem Indskrænkning af § 1.

Formanden: Da endnu flere Medlemmer ønske at udtale sig om det foreliggende Afsnit, og Tiden er saa langt fremrykket, skal jeg hermed standse Forhandlingerne for idag. Næste Møde vil blive afholdt imorgen Kl. 1½. Dagsordenen vil da være:

Fortsettelse af anden Behandling af:

Forslag til Lov sigtende til at fremme Lehn's, Stamhuses og Fideicommissgodfers Overgang til fri Fordeendom m. m.

Modet hævet Kl. 5.